

В. Я. Савончак,
аспірантка

УДК 004.774.6 БЛОГ

Блогосфера інтернет-порталу risu.org.ua

Розглянуто особливості функціонування блогосфери risu.org.ua. Це всеукраїнський портал релігійно-інформаційної служби України, який декларує міжконфесійну незалежність у методах висвітлення інформації. Активні блоги risu.org.ua ведуть люди, які представляють різні релігійні конфесії. Визначено різноманітність наявних на сайті блогів. Встановлено роль, місце та значення блогу для сучасної медіасистеми.

Ключові слова: risu.org.ua, блог, блогосфера.

З кожним днем кількість інформації, яку поширюють, стає все більше. «Сучасне суспільство вже давно живе в умовах надлишку інформації. Потенційно весь світ перебуває в сфері пильної уваги будь-якого читача-слухача-глядача» [1, 12]. Значною мірою це стає можливим завдяки розвитку сучасних мережевих технологій, які сприяють всесторонньому комунікуванню. Це відповідно сприяє тому, що кожен може бути як виробником інформації, так і її споживачем, моделюючи при цьому свою індивідуальну медіаповедінку. «Найбільш виразно це простежується в електронних видах засобів масової комунікації: блогерство, особисті сторінки, щоденники, індивідуальні й корпоративні сайти, форуми тощо. Створюючи власний контент, індивіди отримують змогу експлікувати в комунікаційних формах екзистенційні переживання різного характеру» [1, 13].

Від самого створення Інтернет, як інформаційна технологія та соціальна форма, планувався як вільне поле для комунікації. Звичайно, це слугувало формуванню міцного фундаменту для самовираження окремої особи та цілих груп. «Але Інтернет не визначає, що слід людям робити або як їм жити. Навпаки, саме люди створюють Інтернет, пристосовувавши його до своїх потреб, інтересів та цінностей» [2, 6]. Результатом такого саморозвитку Всесвітньої мережі стала поява концепції Веб 2.0. Взагалі, це поняття не є однозначним і не має чітких меж. Основною характеристикою цієї концепції можна назвати посилення веб-технологій за рахунок так-званого «колективного розуму» [3]. Мається на увазі «можливості отримувати інформацію, бути також її виробником, брати участь в створенні медіа» [2, 7].

Однією з найбільш поширених особливостей концепції Веб 2.0 стали блоги – «сайти, побудовані за принципом хронологічних щоденників з простими і зручними засобами адміністрування, що не вимагають спеціальних знань і є

доступними для усіх» [2, 7]. Блоги приваблюють своїх авторів тим, що їх ніхто не контролює. Не потрібно дозволу, щоб його створити, ніхто не рецензує в ньому зміст, за його існування та створення не потрібно платити, варто лише знайти вільний час та бажання. Одним з прикладів такої блогерської практики є сайт risu.org.ua. Його блогосфера стала цікавим полем для нашого дослідження, адже тут зосереджені блоги, які є досить схожими і водночас відмінними між собою.

Звернення до заявленої теми зумовлене потребою вивчення явища блогу як одного з проявів творчої і, зокрема журналістської, діяльності. І хоча в загальному уявленні про нього існує, ціла низка моментів, які стосуються його характеристик, залишаються поза увагою. Ріст споживачів інформації з Інтернету щодня зростає, можливість легкого та швидкого її пошуку захоплює все більшу аудиторію. Цим і окреслена актуальність обраної теми, вирішення якої допоможе при формуванні розуміння єдиного структурно-тематичного образу сайту.

Теоретичне обґрунтування явища блогу зустрічається в сучасній науковій літературі доволі рідко. Зазвичай цієї теми торкаються у працях, які присвячені інтернет-ЗМІ. Серед таких ґрунтовних робіт можна виокремити дисертаційні дослідження в галузі комунікативних практик сучасних медіа А. О. Алексеева, В. Тарасенко, О. Калмикова, В. Кіхтана, І. Ільїної, І. Стечкіна, а також наукові доробки та узагальнення Г. А. Сенкевич [4], О. М. Колісника, М. В. Бутиріної, А. Амзіна, І. І. Засурського, А. О. Алексеевої, І. Артамонової, І. Фомічевої, О. М. Никитенка, М. Касельса [5] та ін.

Переважно можна зустріти поодинокі обґрунтування терміну «блог» та виокремлення його за формою чи тематичним наповненням у різні види. Комплексно цей вид писемної творчості ще ніхто не досліджував. Тому така

наукова розвідка містить елемент новизни і водночас є перспективною для розробки інших теоретичних питань та написання нових матеріалів.

Об'єктом для нашого дослідження обрано релігійно-інформаційний портал risu.org.ua, який за одинадцять років свого існування сформував досить активну блогосферу. Відповідно предметом наукової розвідки стали блоги, розміщені на сайті, рівень активності наповнення їх інформацією та їх типологізація.

Для отримання бажаного результату було використано такі загальнонаукові методи, як: узагальнення, аналіз та синтез. Також у дослідженні застосовувався історичний метод (простежили розвиток та модифікації блогів на сайті), порівняльний (для зіставлення спірних моментів), аналітично-типологічний (використали при класифікації блогів) та бібліографічно-описовий метод (для опрацювання теоретичних праць про предмет дослідження).

Мета статті – на прикладі risu.org.ua з'ясувати значення блогів у формуванні загальної інформаційної оболонки сайту. Через призму одного сайту визначити і охарактеризувати унікальні властивості блогу в мережевому середовищі.

Реалізація мети передбачає розв'язання таких завдань: дослідити розвиток блогосфери сайту risu.org.ua; узагальнити наукові думки щодо розуміння поняття «блог»; виокремити основні види та типи блогів на сайті; проаналізувати ведення блогів авторами на обраному інформаційному порталі; провести власний статистичний моніторинг кількісної та видової різноманітності блогів risu.org.ua; простежити динаміку росту блогів. На основі отриманих висновків ми зможемо окреслити місце, значення та роль блогів на сайті.

На сучасному етапі образ активного блогера описують так: «Типовий блогер – це підліток чи молода людина (частіше дівчина), яка повідомляє друзям про все, що відбувається в її житті, також поширює цікаві їй матеріали» [6]. Блоги можуть бути як окремим сегментом, так і складовою певного сайту, логічно доповнюючи його.

За схожим принципом функціонують блоги у обраному нами для аналізу сайті risu.org.ua. Це всеукраїнський портал релігійно-інформаційної служби України, який охоплює всю країну і декларує міжконфесійну незалежність у методах висвітлення інформації.

Станом на 23 квітня 2013 р. тут зафіксовано всього 96 блогів, з них 37 активних (активними за методологією Яндексів вважаються ті блоги, останній запис в яких був розміщений не пізніше як три місяці назад, а загальна їх кількість

не менше п'яти) [7] та 59 неактивних. Серед них є навіть 15 таких, які взагалі не заповнені інформацією і не ведуться.

Блог як явище досліджений досить поверхово. В основному можна зустріти дискусії про те, чи варто взагалі зараховувати його до підвидів журналістики. Одні вважають блог лише особистим щоденником, де можна фіксувати свої думки, інші ж говорять про те, що він є формою прояву громадської журналістики (ставлення до якої теж спірне). Але останні моніторингові дослідження доводять, що форма блогу та його інформаційно-тематичне наповнення можуть бути різноманітними. Історичні ж дослідження свідчать про те, що блог насправді зародився як інтернет-щоденник, який вперше заснував Тім Бернерс-Лі 1992 р. (науковець та винахідник Всесвітньої мережі), за іншими джерелами Джастін Холл 1994 р. (студент) [2, 12]. У сучасному вигляді він почав з'являтися лише в останні роки.

На основі моніторингу можна сказати, що ведення блогів на сайті почалось не так давно. Перший запис датовано 11 червня 2006 р. у блозі Віктора Заславського «Хоббіт-хрестоносець». Лише через два роки з'явилися два нових блоги: «Редакційна шпальта» та «Записи шукачки» Мар'яни Карапінки. Згодом блогосфера сайту почала розростатись. У 2009 р. з'являється 15 нових блогів. Піком їх росту став 2010 р. – 34 нових блоги. Такий динамічний розвиток зумовлений певними об'єктивними чинниками: збільшенням загального доступу до інтернету, а відповідно і приростом інтернет-користувачів, покращенням навиків та знання ПК, популяризацією створення та ведення блогу як одного з основних способів вираження свободи слова у мережі. Наступного року було започатковано ще 23 нових блоги, що становило дещо менше, ніж попереднього року. 2012 р. з'явилось ще сім нових, половина з яких є активними. Ці дані свідчать про порівняно молоду блогерську практику risu.org.ua. Але існування численних блогів забезпечує збільшення кількості джерел інформації, що сприяє всебічному трактуванню подій, які відбуваються. Вони сприяють кращому розповсюдженню інформації.

Блоги і все, що в них відбувається, поступово стали важливим сегментом контенту сайту. Поки не існує єдиного загального визначення блогу, яке б могло повноцінно охарактеризувати всі його прояви. Найбільш поширені з них зазвичай точно підходять лише певному їх типу. Враховуючи це, можна сказати, що блог – це веб-сайт або його частина, побудована на записах, які постійно доповнюються. За схожим принципом функціонують блоги на сайті

risy.org.ua. Тільки тут вони не є окремою веб-одиноцею, а виступають скоріше як доповнюючий елемент сайту. Вони є незалежним сегментом, який може існувати як самостійний прояв індивідуальної творчості. Активні блоги гармонійно доповнюють програмну політику risy. Вони можуть функціонувати як у його складі, так і поза його межами. Але у поєднанні з тематичним наповненням релігійно-інформаційного порталу вони становлять повноцінну взаємодоповнюючу одиницю.

У книзі «Интернет и интернетактивные электронные медиа: исследования» І. Засурський зазначає, що в залежності від розміщеного контенту блоги можуть бути: текстові, відео-, аудіо-, фото- та мультимедійні. Якщо розглядати їх відносно поданого в них блогерського тексту, то вони можуть містити записи особистого характеру, відбір та класифікацію чужих матеріалів з визначених тем, оцінки та інтерпретацію деяких подій та повідомлень у ЗМІ, роз'яснюючі блоги та блоги знаменитостей [2, 10]. Контент блогосфери risy.org.ua вирізняється тим, що він побудований з текстової інформації, яку доволі часто фактично та інформаційно доповнюють фотоілюстрації. Сторінки більшості блогів нагадують газетні публікації, де гармонійно поєднуються слово та зображення.

Окрім наведеного, зустрічаються ще й такі поділи: за автором (авторами) – особистий (авторський, персональний), «примарний», колективний або соціальний, корпоративний блог; за особливостями змісту – контентний блог, мікроблог, моніторинговий блог, цитатний блог, сплог; за технічною основою: Stand-alone блог, блог на блог-платформі, моблог [8].

На основі перегляду можна зробити висновок, що усі блоги, які розміщені на сайті, є авторськими, ведуться однією особою, яка і є його основним дописувачем. За наявності мультимедіа вони є текстовими, тобто основним їх наповненням є гіпертекст. Навігація блогів сформована за принципом хронологічного порядку. Це дуже зручно, адже допомагає в загальному орієнтуванні та структуризації. За особливостями свого змісту блоги є контентними, адже в них подається первісний авторський текст. Матеріали розміщуються за принципами постів (блогерські дописи у хронологічному порядку).

Усі активні блоги risy.org.ua цінні тим, що інформацію, яка у них розміщена, можна обговорювати, іноді доповнювати та висловлювати своє ставлення до неї. Вони забезпечують інтерактивність, яка є важливим елементом у сучасній комунікації. «Аудиторії потрібно усе менше зусиль для вступу в контакт з редакцією і інши-

ми користувачами. Тепер справа за ними самими, за їх бажанням брати участь в електронних комунікаціях» [9, 29]. Хоча іноді блогери блокують свої сторінки від будь-яких записів відвідувачів. Такі блоги більше нагадують особисті щоденники людини.

Ріст популяризації блогерства сприяє концентрації тематично та авторсько спорідненої інформації. Окремі блоги на сайті risu.org.ua є доволі насиченими та ведуться активно (блоги Юрія Чорноморця, Анатолія Денисенка, Богдана Червака та ін.). З часом накопичені матеріали почали займати багато веб-сторінок, але найсвіжіші з них завжди знаходяться на верхніх позиціях. Чим давніша інформація, тим нижче вона міститься від останніх дописів.

Досить часто у сучасних системах блогування призначають категорії постів, тобто виокремлюють певну тематичну класифікацію. Блогосфера risu.org.ua побудована дещо інакше. Тут зустрічаємо простий поділ за авторами. У них можемо знайти публікації відповідних людей. Кожен матеріал можна обговорити з автором, залишити свій коментар, вступити в дискусію чи просто поділитись посиланням на інформацію, дотичну до теми. Тому доволі часто блоги «...стають місцем запеклих суперечок з найрізноманітніших тем. Блоги можуть стати добрим джерелом зразків думок з якихось питань, а також перспективних ідей» [10, 51]. Прикладами цього можуть бути матеріали таких блогів: «Парадокс Гузара» Б. Червак, «Церква в інформаційній кризі» О. Булигіна, «Дискусія про ЛГБТ» Б. Панкевич, «Доба дилетантів?» А. Бойко та ін. Усі публікації на сайті мають заголовки, дату та власне зміст, який складається з гіпертексту. Щодо структури блогосфери обраного сайту, то вона тут дещо спрощена, усе подається у хронологічній послідовності.

Важливим є те, що активні блоги risu.org.ua ведуть люди, які представляють різні релігійні конфесії (буддійський монах Сергій Філоненко, отець Степан Угрин, ієромонах Лука, пастор Тарас Коковський, римо-католицький монах Юрій Блажиевський, священник Василь Ткачук та ін.). Така політика сайту дозволяє йому залишатись на міжконфесійних позиціях та гарантує незалежне висвітлення усіх поглядів. Представлені на сайті блоги об'єднує одна мета – вільне висвітлення подій та іншої інформації, яка стосується їхнього релігійного життя. Таке ідейне поєднання формує спільну для всіх блогосферу, яка є частиною загальної інформаційної оболонки сайту. Ця форма вияву громадської думки є досить незалежною і, відповідно, важко керованою.

Серед блогів, розміщених на risu.org.ua, можна виокремити кілька видів. Значну частину становлять такі, що ведуть журналісти, формуючи певний дайджест своїх публікацій на релігійну тематику (Юрій Вавринюк – редактор, публіцист, Христина Стець – журналіст, Петро Дідула – журналіст, редактор та інші).

Також лівову частку займають блоги особистого характеру: Анатолій Денисенко (викладач, студент), Олег Стецюк (священик), Юрій Чорноморець (священик, публіцист), Алла Бойко (викладач, професор), Сергій Філоненко (буддійський монах) та інші, які становлять інтерес певному колу відвідувачів. Такі читачі, зазвичай, знають автора та періодично цікавляться його думками і судженнями. Їхні пости цінні перш за все тим, що вони не обмежені певними рамками. Якщо журналіст має конкретне редакційне завдання та вимоги, то блогер на противагу вільний у висловлюваннях, формі та об'ємі відтвореного тексту. Дослідники доводять, що він, «як правило, зосереджує свою увагу на певних окремих моментах і детально про них розповідає. Блогер не обмежений об'ємом публікації, на нього не тисне редакційна політика, і він абсолютно вільно може писати про те, що його насправді зацікавило» [2, 107].

Також є блоги, які мають персональні назви, та ті, які ідентифікуються лише за прізвиськом автора. За назвами досить легко зорієнтуватись у тематичному колі блога. Наприклад: «Подорожні замальовки» (блог Надії Гербіж), «Галицькі літургійності» (блог Василя Руденка), «Между Афинами и Иерусалимом» (блог Олександра Шульги) та інші. Крім наведених, є й такі назви, які окреслюють певну програму автора: «Подолання стереотипів» (блог Людмили Маєвської), «Суб'єктивний погляд на об'єктивні речі» (блог Тараса Антошевського). Проте значна частина блогів (71) подається лише за автором, досить часто це можна пояснити тим, що більшість із них відомі у своїх колах особи і читач приблизно може зорієнтуватись, якого тематичного наповнення вони можуть бути. Наприклад: блог Алли Бойко, блог Олени Мокренчук, блог Юрія Вавринюка та ін. Тринадцять з існуючих блогів ведуть священики, що зазначено в назві кожного з них, це також можна вважати певним орієнтиром в інформаційному наповненні. Важливим є той факт, що переважна частина блогів на сайті ведеться українською мовою, і лише кілька російською.

Ми вважаємо, що сайти такого типу, як risu.org.ua, без блогів були би неповноцінними, адже вони пропагують плюралізм думок. Створений осередок блогів є відкритим полем для дискусій. За рахунок того, що інформація

тут поширюється блискавично, швидкість реакції на опубліковані матеріали значно зростає. Завдяки цьому можна відслідковувати рівень ефективності та дієвості опублікованих матеріалів чи постів. Це сприяє збільшенню інформаційного простору, у складі якого виокремлюється певний вид громадської журналістики. З одного боку, це дає ґрунт для появи цікавих матеріалів, але з іншого боку, виникає проблема рівня достовірності інформації та індивідуальна відповідальність за неї.

За роки існування сайту тут було започатковано 96 блогів, значна частина яких є й досі активною. Найактивніший їх ріст спостерігався 2010 р. (34), що можна пояснити збільшенням доступу до інтернету. Найбільш поширені тут авторські блоги, які наповнені текстовою інформацією, котру часто доповнюють фото. Навігація сайту побудована в хронологічному порядку, де один за одним розміщуються авторські пости. За особливістю змісту усі блоги є контентними. Одним з найбільших недоліків блогосфери risu.org.ua можна вважати те, що все-таки більша частина блогів залишається неактивною (59). Деякі з них просто засновані і не містять жодного допису (15). Блоги, які залишаються активними, постійно поповнюються новою інформацією, подача якої є дещо спонтанною та неструктурованою. Тому найбільшою цінністю блогів залишається все-таки можливість всебічного спілкування з аудиторією – «відношення до читача як до партнера, як до рівного по інтелекту» [2, 109].

1. *Бутирїна М. В.* Вплив глобалізації на характер масової комунікаційних процесів // Вісник Харківського нац. ун-ту ім. В. М. Каразіна. Сер.: Соціальні комунікації. – Х. : ХНУ, 2009. – Вип. 1. – С. 10–13.

2. *Интернет и интернетактивные электронные медиа: исследования.* Сборник Лаборатории медиакультуры, коммуникации, конвергенции и цифровых технологий ; [под ред. Ивана Засурского]. – М. : Изд-во МГУ 2007. – 243 с.

3. *Засурский И. И.* Коллективный разум. Интернет в России в 2003 году [Электронный ресурс] / И. И. Засурский, Л. Л. Делицын, И. Г. Куриной. – 2003. – Вып. 3. – URL: <http://emag.iis.ru/arc/infosoc/emag.nsf/BPA/0cfc15e9a13dc2fcc3256ee7003bf2f5>.

4. *Кастельс М.* Галактика Интернет. Размышления об Интернете, бизнесе и обществе / М. Кастельс. – Екатеринбург : У-Фактория, 2004. – 328 с.

5. *Сенкевич Г. А.* Мониторинг детерминирующих функциональных признаков сетевых версий ЗМІ монофункционального міста Энергограда [Электронный ресурс] / Г. А. Сенкевич. – URL: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Staptp/2009_43/files/ST43_20.pdf.

6. *Амзін А.* Новостная интернет-журналистика [Электронный ресурс] / А. Амзін. – 105 с. – URL: <http://kebaty.ru/journ/journ.pdf>.

7. *Привалова Е.* Статистика украинской блогосферы 2011. Количество украинских блогов растет, а

активных – падает [Электронный ресурс] / Е. Привалова. – URL: <http://www.eprivalov.ru/2011/11/21/statistika-ukrainskoj-blogosfery-2011-kolichestvo-ukrainskix-blogov-rastet-a-aktivnyx-padaet-twitter-rastet-beshenymi-tempami/>.

8. *Вікіпедія* Блог [Электронный ресурс] // Вікіпедія. – URL: <http://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%BE%D0%B3>.

9. *Фомичева И. Д.* Социология Интернет-СМИ : учеб. пособ. / И. Д. Фомичева ; [под ред. М. М. Лукиной]. – Вып. 2. – М. : МГУ, 2005. – 79 с. – (Сер.: Интернет-журналистика).

10. *Крейг Р.* Интернет-журналистика: работа журналиста і редактора у нових ЗМІ / Р. Крейг ; пер. з англ. А. Іщенко. – К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. – 324 с.

Подано до редакції 23. 04. 2013 р.

Savonchak Vira. Blogosphere of Internet-portal risy.org.ua.

The features of functioning of blogosphere risy.org.ua are considered. It is the All-Ukrainian portal of religious-information service of Ukraine, that embraces the entire country and declares interconfessional independence in the methods of coverage of information. The active blogs of risu.org.ua are conducted by the persons who present different religious confessions. The variety of blogs on the web-site is presented. It is defined the role, place and value of blog for the modern mediasystem.

Keywords: risy.org.ua, blog, blogosphere.

Савончак В. Я. Блогосфера интернет-портала risy.org.ua.

Рассмотрены особенности функционирования блогосферы risy.org.ua. Это всеукраинский портал религиозно-информационной службы Украины, который охватывает всю страну и декларирует межконфессиональную независимость в методах освещения информации. Активные блоги risu.org.ua ведут люди, которые представляют разные религиозные конфессии. Определена разновидность имеющихся на сайте блогов. Установлена роль, место и значение блога для современной медиасистемы.

Ключевые слова: risy.org.ua, блог, блогосфера.